

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
főlszólások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

A nagy temetés.

Pécs, 1898. szept. 17.

Zúgnak a harangok, soha szomorubban, soha fájdalmasabban nem zúgtak: temetésre szól gyászos zenéjük, temetésre, melyen az egész magyar nemzet siratja elvesztett édesanyját, örökre elszállt szemefényét!

Nagy gyászpompával viszik Bécsben örök nyugvó helyére, a kinek az életben annyira terhére volt a pompa, a kinek költői lelkülete annyira irtózott a szertartásos ünnepeltetés rideg szabályokba öntött formáitól.

Ausztria császárnéját temetik és száz-ezernyi tömeg toladik a halott útjára, nem törődve a saját testi épségével, nem kimélve a másikat, csak hogy láthassa a nagy gyászpompát, hisz a császárné oly kevés alkalmat szolgáltatott életében a hí bécsi népnek pompakedvelő kíváncsisága kielégítésére.

S ebben a tolongó, kíváncsi nagy néparadatban eltűnik a nagy halott szeretett népének, a lovagias magyar nemzetnek a kegyelet adóját leróni jött képvisellete, mint eltűnt a pompás ravatal mellől az elhunyt magyar királynői volta. Az udvarmesteri kegyelet csak osztrák császárnét ismer, csak az „Imperatrix Austriae” elhunytát hirdetik az udvari spanyol kódex szabályai szerint kifüggesztett feliratok s csak az utolsó pillanatban sikerült a magyar kormányának s a képviselőház elnökének megértetni az intéző udvari körökkel, hogy az elhunyt Magyarország királynéja is volt. Hja, ott még mindig a „régiminták szerint” dolgoznak, akár állami ügyekről, akár cerimoniákról legyen szó.

Pedig hát hol igazabb, hol őszintébb és mélyebb a gyász, mint nagy Magyarországon? De van is rá okunk; abban a hatalmi érdekek által körülbástyázott császári udvarban, hol az udvaroncok önző számítása emel áthághatatlan gátakat az uralkodó szíve és nemzetünk igaz loyaltástól áthatott ragaszkodása közé, egyetlen szószólónk volt, aki egymaga képes volt minden ellenünk szótt udvari ármányt ellensúlyozni: ezt a szószólónkat temetik ma a császárvárosban!

S ime alig hunyta le örök álmra ragyogó szemeit, máris fölemelte fejét ellenünk a felszabadult ármány. Még a fájdalomnak azt az elemi kitörését is, a mely utat tört magának a magyar nemzet kebe-

léből a borzasztó hír hallatára, még azt az igaz, őszinte gyászt is, a melylyel az imádott királyné emlékét körülrajongjuk, megrágalmazzák; aljas önzést, hitvány képmutatást akarnak fölfedezni alatta, mintha csak magukról itélnének meg másokat is.

Hogyan is érthetnék meg a fájdalom igaz voltát, a gyásznak őszinteségét azok, akik mindig dédelgetett gyermekei voltak a Burgnak, akiknek érdekeit, hiúságát legyezgették mindig a legmagasabb körökben s a kik rögtön a „Wacht am Rhein”-t kezdték énekelni, mihelyt az első kísérlet megtörtént a birodalom más nemzetiségeinek az ő kizárólagos hatalmuk alól való emancipálására.

A fájdalomtól megtört ősz uralkodónak gyászába való elmerülését felhasználják Magyarországnak a gyász pompájából való kitörlésére; jól tudják, hogy annak könyvtől nedves szeme most csak a koporsón függ, a mely szeretett hitvesének hült tetemét zárja magában, nem veszi észre, hogy az udvaroncok elsikkasztották annak magyar királynői méltóságát s ujjabb küzdelem kellett hozzá, hogy az a maga helyén kifejezésre jusson.

Hogyne sirnánk hát szívből jövő könyveket, mint sir a gyermek, kit testvérei elüldöznek anyja koporsója mellől s kifelejtik nevét a gyászjelentésből.

A jó anya elvesztése már magában is elég arra, hogy a legkeserűbb könyveket sajtolja ki szemeinkből, nincs szükségünk még a kitagadásra is, hogy bánatunkat fokozza.

A temetés napján nincs helye számadásnak; majd megjő annak is az ideje: ma csak sirjunk magányunkban, sirassuk azt, aki legkedvesebb, legdrágább volt szívünknek s a kit idegenben, idegen gyászpompával visznek örök nyugvóhelyére.

Áldott emlékét el nem vehetik tőlünk sem ármánnyal, sem erőszakkal s ez — bármennyire megfoghatatlannak is lássék osztrák testvéreink előtt — drágább örökségünk lesz bármely földi kincsénél.

Erzsébet királyné halála.

Pécs, 1898. szept. 17.

Ma tették a bécsi Kapucinusok templomában örök nyugalomra Erzsébet királynét, a vértanu-halált halt legjobb, legszeretettebb királyi asszonyt, kinek koporsóját milliók imája, az egész világ részvéte kísérette utolsó útjára, örök pihenőhelyére!

Ma temették el Ferenc József hitvesét s atyai jósa, agg királyunk az Úrba helyezett bizalomból erőt merítve bucsuzott el gyászos halált halt hitvesétől örökre... mindörökre...!

Szeptember tizedike: mindig a gyász napja lesz széles ez országban. Ekkor ütötte át a gyilkos tör királynénk szívet. És szeptember tizenhetedike az utolsó napja a mi nagyhetünknek; örök nyugalomra térése a mi szeretett, imádott királyi Asszonyunknak.

A mai nap eseményeiről tudósításaink a következők:

Fejedelmi személyiségek érkezése.

Budapest, szept. 17. — *Luitpold*, bajor regens herceg, ma reggel Bécsbe érkezett. *Lajos Viktor* főherceg, *Lipót* bajor herceg és a bajor követ fogadták.

A román királyt tegnap este *Ottó* főherceg fogadta. Ugyanekkor érkeztek *Keresztély*, slezvig-holsteini herceg, *Alfréd* szász-koburgi herceg és *Alexei* orosz nagyherceg, kiket *Ferenc Ferdinánd* főherceg fogadott.

Külföldi uralkodók a királynál.

Budapest, szeptember 17-én. — A király ma reggel 9 órakor fogadta a nagyköveket és követeket, 10 órakor pedig a Bécsben időző összes külföldi fejedelmeket vagy azok rendkívüli képviselőit. *Vilmos* német császár 12 óra 20 perckor érkezett meg Bécsbe. A pályaudvaron *Ferenc Ferdinánd* főherceg több magasrangú személyiséggel fogadta s onnét egyenesen a Burgba hajtattak.

A magyar kormány koszorúja.

Budapest, szept. 17. — A magyar kormány ma délben, mielőtt a ravatalt elzárták volna a közönség előtt, *Bánffy Dezső* báró miniszterelnökkel élén elhelyezte koszorúját a ravatalon. A koszoru hatalmas nemzetiszínű szalagján a következő fölírás olvasható: »A magyar kormány Erzsébet királyasszonynak.«

Eddigél 52 megyei törvényhatóság és 33 város küldöttsége érkezett Bécsbe a temetésre.

Bende Antal nyitrai püspök ma reggel félkilenckor misét mondott.

A hercegprimás a Bécsben jelenlevő egyházfőkkel tanácskozott a szoborra való adakozás ügyében.

A berlini magyar-egyesület koszorút tett a ravatalra: »A magyar nemzet édes anyjának — a berlini magyar-egyesület — felirással.

Mikor a magyar miniszterek a nagykövetségi lépcsőn a kápolnába mentek a koszorút letenni, megjelent *Károly* román király, hogy csendes imát mondjon a ravatalnál. Midőn távozott, fájdalmas mosollyal üdvözölte a minisztereket és mindegyikükkel kezét fogott.

Parlamenti elnökök a királynál.

Budapest, szept. 17. — A király holnap délben Schönbrunnban az országgyűlés mindkét házának elnökeit kihallgatáson fogadja.

Jóvátett sérelem

Budapest, szept. 16. A királyné ravatalát környező cimereken levő »Elisabeth, imperatrix Austriae« felírás Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Szilágyi Dezső felszólalása folytán eltávolított. Állítólag régi minta után készült a cimere, de a téves kitélt a közegek maguk is észrevették. Már ki van javítva a felírás: »Elisabeth imperatrix Austriae et regina Hungariae.«

Bécs a temetés napján.

Budapest, szept. 17. — Bécsben rendkívüli mozgalmas képe van az utcáknak. Akkora gyalog és kocsin járó tömeg lepi el az utcákat, minő igazán csak világvárosban látható. Különösen a Neuer-Marktől az Augustinusok templomáig óriási sokaság, mely a kápolna felé tódul, hol a királyné ravatala áll. Még mindig ezrével vonul fel a nép; fogatok és bérkocsik alig tudnak keresztül hatolni a sűrű tömegben. A Burg udvara, a mely ma nyitva van, zsufolásig megtelt. Tarka kép tárul itt a néző elé. Annyi katona, diplomata, annyi csillogó egyenruha és annyi gyászpompa ritkán látható, mint a mennyi itt együtt van. Százával fölvonult bérkocsik és magánfogatok oly szorosan vannak az emberek közé ékelve, hogy aligha tudnának megfordulni. A nagy számban kivonult Burg-zsandároknak van nehéz dolguk, hogy az embereket az esetleges bal esetektől megóvják. Az ünnepi csendet, mely tegnap itt honolt, ma lárma és zaj váltotta föl. A tömeg zajába belevegyül minduntalan a katonai vezényszó és dobpergés, mikor egy-egy külföldi fejedelem vagy olyannak képviselője érkezik az eléje küldött udvari fogaton. Az ut, melyen a holttestet az Augustinusok templomából a Kapucinusok templomába viszik, már teljes gyászpompában díszlik; a házakat bevonták fekete posztó drapériával; árbocokról jobbról és balról óriási lobogók lengenek, melyek az ut közepén összeérnek és egymásba fonódnak. A gáz-kandelábereket is teljesen feketébe vonták, úgy, hogy az egész kép tiszta sötét fekete, csak a sorfalat álló katonaság egyenruhái hoznak némi változatosságot a fekete egyformaságba.

Budapest a temetés napján.

Budapest, szeptember 17-én. — A magyar fővárosban reggel óta sűrűn hullámszik a közönség az utcákon, feketében, gyászzalagokkal a karon. Az utcák lámpái, az ablakok, a közúti vasutak lámpái gyászfátyollal bevonva, az üzletek zárva; a hol gyászlobogó nincs, ott az üzletek és a kapuk fölött gyászfátyol leng. Gyászba öltözött testületek vonulnak az utcákon zászlókkal. Számatalan ablakban látható a királynénak gyászfátyollal körített arcképe. Ezrével árulják az utcákon az arcképeket. Hat órakor nagy gyászmenet vonul végig a városon.

Pécs a temetés órájában.

Nem halt meg az, kit úgy gyászolnak meg, úgy temetnek el milliók, mint mi a mi Nagyszasszonyunkat.

Ma délután derült égről fényes napsugár nézett le Pécs városára és ime a gázlámpák lobogó világgal égtek, sárga, vibráló fényük meg-megreszketvén az enyhe szellő fuvalma alatt.

Az üzletek zárva voltak; kirakataik feketével bevonva, az Auer-égők gyászfátyollal átkötve előttük. És mindenütt a királyné arcképe gyászzal körítve, sok helyen a szobra is, mely előtt gyertyák égtek.

A templomok tornyaiban pont négy órakor megszólaltak a harangok és zúgva-búgva adták hírül, a meddig hangjuk a levegő-égen át elhatott, hogy most temetik Bécsben Erzsébet királynét, a magyarok védőangyalát.

A fekete zászlók a házak ormairól járultak ez impozáns gyászkeret kiegészítéséhez, melyben aztán a gyászoló nép gyászolta, tetemette a magyarok királyi Asszonyát.

Pécs város lakossága megható módon ünnepelt a temetés órájában. Feketébe öltözve nők és férfiak, ifjak és leányok, aggok és fiatalok, foglalták el a Széchenyi-teret és a sétátér, valamint a Király-utcán és a város nagyobb utcáin is állandóan tartott a népvándorlás. A gyászoló nép vándorlása, a ki nem tudott otthon maradni, ki kellett neki boldog otthonából mozdulnia és feketében, harangok zúgása, égő gázlámpák világa mellett tennie meg az utat, mintha temetési kíséretben volna, mintha királyi Asszonyát kísérené örök nyughelyére.

És megható, könyeket keltő, szívet facsaró volt ez a kép, Egy temetési menet, ezer

és ezer hallgatag, csendes gyászoló ember; harangok zúgása, fekete zászlók lobogása, gázlámpák égése a ragyogó napsugár mellett... s a koporsó, a halott, az nincs sehol!

Nem! nem!!

Itt volt, itt volt közöttünk. Láttuk a pompás halotti gyászt ott fenn Bécsben; láttuk, amint sirjába helyezték a mi imádott királyi Asszonyunkat; hallottuk a gyászos »miserere«-t és bizalmat keltett lelkünkben, hogy — feltámadunk!

Igen, feltámadunk!

Mert nem halhat meg az, kit úgy gyászolnak meg, úgy temetnek el milliók, mint mi a mi Nagyszasszonyunkat!

A főgimnáziumi ifjuság gyász-ünnepélye.

Vihartépett fának hull a levele... Először a nagyja, aztán apraja... Egy az élet-erő, mely őket fönntartja... Bánattépte népnek hull a könyűje... Véneink megértik, ifjaink megérzik, mit kell nemzetünknek elviselnie. Mindannyinak vérzik a szíve, hiszen mindannyian magyarok vagyunk.

Mig az ország nagyjai, főhivatalnokai a koporsóban nyugvó Felsőasszony asszony sirja körül csoportosulva koszorúkkal borítják el a ravatalt és a sirt, az ifjuság széles e hazában gyászünnepet ül, melyeken gyászanak megnyilatkozást ad és a mely ünnepek között nemcsak időszertint, de magasztos voltánál fogva is az elsők közé sorozható a pécsi főgimnáziumi ifjuság ma tartott ünnepélye.

Reggel fél nyolc órakor a gymnasium épületében összegyűlt fiatalság osztályonként tanárainak vezetése alatt a belvárosi plebánia templomba ment át, ahol Gyikos Péter tanár, dr. Ágh Timót, Magdiacs Gáspár és dr. Nagy Benjámin tanárok és a klerikusok segédlete mellett ünnepélyes gyászmisést mondott, melyet »Libera« követett.

A misét igen nagy közönség hallgatta végig s nem egynek szeméből csordult ki a könny a magasztos egyházi szertartás alatt, melyhez az éneket az ifjusági énekkar szolgáltatta Bittér Illés tanár vezetése alatt. A mise után az ifjuság eloszlott haza és délután négy órára valamennyien gyászuháiban, illetve az összes gymnasiumi ifjuság által viselt gyászejelvényekkel jelentek meg a tágas rajzteremben, hol a királynénak gyászfátyollal

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.**Heti krónika.**

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Fatalisták és végzetimádók, avagy a kik a Nirvánában hiszték: ki gondolta volna közületek, hogy Erzsébet királynénak elmulása a legváratlanabb, gyászos vértanuhálal legyen?! Egy gyilkos törétől haljon meg Ő, a ki soha nem vétett senkinek, soha nem bántott senkit s mindig jót cselekedvén, hasonló volt a földönjáró angyalhoz, ki leszállt az égből Isten különös jókedvében kelt rendeléséből és mikor visszament az égbe, az meg Isten nagy haragjában történhetett.

De hát ki okozta ez a nagy haragot?! Mivel bánthattuk meg az Istent, ki mindenek felett jó, bölcs és igazságos, hogy ezt a nagy csapást reánk bocsájtotta?!

Isten szolgálói, most itt az ideje, hogy vizsgáztató szavakat felemeljétek és megerősítétek a lelket, a mely ingadozik!?

Bölcsök és tudósok, most az ideje, hogy kimutassátok, mi hát az élet és mi annak célja — a vallás tanította szent célokon kívül!?

És ti, kik a szó mézét birjátok ajkatokon és hatalmát tollatokban, most beszéljétek, most irjatok e földi élet hívságos voltáról s a mit a koronás pesszimista, bölcs Salamon mondott, cáfoljátok meg, ha lehet.

Mert mi sem erősítette meg jobban még azt, hogy hiúságok hiúsága ez az élet és min-

den csak hiúság e földön, — mint Erzsébet királyné halála az ő gyászos tragédiájával.

Ha nem királyné lett volna Ő, csak egyszerűen egy asszony, Erzsébet asszony, gyászos halála nem lenne-e szintén égbekiáltó?

Megszületik a csecsemő s mosolyogva köszönti az első napsugárt. Anyja nagy fájdalom árán hozza e világra és emlőjéből táplálva, adja meg neki az első erőt. S aztán nevelik a kis gyermeket, nevelik öröme-búra, boldogságra-lájdalomra, istentiszteletben, emberszeretetben. És mikor nagy lesz, mikor hajadonna serdül, igaz szerelemből hitvese, élettársa lesz annak, kit Isten számára rendelt, ki szintén igaz szerelemmel szereti. És élnek együtt; dolgoznak, fáradoznak; nevelik gyermekeiket, kik között szemük fényét a fiuk, egy szép, daliás ifju képezi. S a daliás ifju nemsokára maga is otthont alapít magának, élettársat visz oda és az anyja idők haladtával kis unokát ringathat karjai között.

És ekkor, midőn a boldogság teljében úszik az anya, egyszerre villámcsapásként éri a hír: a fia, unokájának apja, az ő szíve vére, meghalt titokzatos, szerencsétlen halállal.

S ezt a csapást sosem bírja kipihenni az anyai szív. Az anya évek során hordozza gyászát, bánatát s az emberek sajnálatlalt beszélnek róla: kinek sem vétett, kit se bántott, jó és igaz volt, miért hát ez a nagy kereszt a lelkén? Miért nem tud enyhülést találni?

És akkor, mikor évek múlva ezt az enyhülést a csendes megnyugvásban megtalálná, mikor a tisztos öregség venné körül az ő kevés igényű boldog megelégedésével, akkor egy-

szerre egy örült, egy gonosz ember tör reá és kioltja az életét, csak azért, mert embert akart ölni.

Mondom, ne nézzük királyi voltát mi Nagyszasszonyunknak; nézzük csak azt, hogy Erzsébet asszony ily élet után ily szomorú halállal mulik ki?

Hol van hát így is az igazság? Hol van az ember felett a ki örökdi? Isten szolgálói, a bölcsélet és tudás harcosai, a szó és írás mesterei, mit mondtok erre?!

És most, mikor Erzsébet asszony fejét korona ékesíté; korona, melyet Isten földi helytartója küldött az első és szent magyar királynak; korona, melylyel a kit felken, azt a magyar szentnek és sérthetetlennek tartja, — mit szóltok Erzsébet magyar királyné halálához?!

Bármit szóltok, életre nem ébresztitek többé. Ő már elköltözött e földi életből, nem szenved többé — neki jó.

De a kik utána maradtak?

A ki özvegyen maradt utána, királyi ura s a kiket árván hagyott, népeinek milliói — mi lesz velük ezen a világon?!

Mivel érdemelte meg az agg király ezt a fájdalmat? Mivel érdemelte ki a magyar ezt a veszteséget?!

Egy ember, a ki ép úgy Isten hasonlóságára van teremtve, mint mi mindnyájan. de a ki kidobja magát az emberi társadalomból és agyában örült tervet forgat uj — neki tetsző — társadalomról, ez az ember elhatározza, hogy ölni fog. Meg fog ölni valakit, valami nagy urat a ma társadalomból. Tudja

borított szobra állott egy emelvényen s kezdetét vette

a gyászünnepele,

melyet az ifjúsági énekhar által *Bitter* Illés tanár vezetése alatt előadott *gyászdal* vezetett be. A gyászdal zenéjét *Lányi* Ernő irta és szövege a következő:

Oh sirjatok, zokogjatok.
Öltetek bús gyászmezet,
Koronánknak legszebb éke,
Legszebb gyöngye elveszett.
Védangyalunk, jó királynénk
Sötét, rideg sirba szállt,
Oh nagy Isten, áldd meg ott is!...
S vigasztald meg a királyt!

Ezután dr. *Greksa* Kázmér mondotta el erre az alkalomra irt gyászbeszédét, melyet egész terjedelmében a következőleg adunk:

Kedves ifjak!

Az imént elhangzott gyászének busongó hangjai, a levert arcotokon sötétlő bánat, elmélyedő szemetekbe fel-felszivárgó könnyű forró cseppjei eléggé elárulják, hogy azon ok, a mely bennünket e teremben együvé hozott, nem lehet más, mint a szívek mélyén fészkelő, lelket tépdéső bánat; hogy a cél, mely lépteinket e helyre vezérelte, nem lehet egyéb, mint az, hogy mi is részt kérjünk azon sötét gyászból, azon borongó bánatból, azon mély-séges fájdalomból, a mely e napon, de főképp ez órában nemcsak egyeseknek, nemcsak a jobbaknak, hanem az egész nemzetnek szívet gyöttri, marcangolja.

Mert hát lehetséges volna-e, hogy akkor, midőn a sorscsapások villámával szíve közepén sujtott, kétségbeesztő fájdalomában siránkozó nemzet a legsötétebb gyászba öltözik, e leverő gyászból a legnyomasztóbb részt ne épen az ifjúság kérné ki s ne önkéntesen, szíve sugallatát követve kérné ki osztályrészeül? Hisz az ifjúság olyan, mint a szív; ő a nemzet testének szíve, a mely legelőször és legsúlyosabban megérzi a fájdalomnak hullámveréseit; olyan, mint a könyecsepp, a melynek előtérbe kell tölúlnia, ha a lelket gyötrelmek marcangolják. Olyan az ifjúság, mint a hévmérő: lelkesedésének szárnyalása, fájdalomának mélysege mértéke az általános nemzeti érzélem hevének.

Méltó tehát, hogy az ifjúság lelke mé-

is már, hogy kit és várja is azt. De a véletlen a kiszemelt áldozatot másfelé viszi s ez a kivert emberi dúvad utána már nem megy, mert neki mindegy, bárkit öljön meg, csak nagy ur legyen az. És ismét csak a véletlen odaviszi a gyilkolni akaró örült elé a mi patrónánkat, ezt a tisztet, királyi méltóságában is egyszerű, ezüsthaju matronát s Neki lesz gyilkosa! Mert egyre megy előtte, akár férfit, akár nőt öljön, akár fiatal, akár öreget, csak nagy alakja legyen az: ő általa gyűlölt mai társadalomnak. S bár ne is legyen neki semmi bűne, ha csupa szív, csupa jószág, csupa szeretet is, az előtte mindegy, nála az a fő, hogy ő is a gyűlölt társadalom nagy alakjai közé tartozik.

És ez az ember, a ki így gondolkozik, a ki az alkalomra biz mindent, a véletlentől vár mindent, ez az egy ember kiviheti ördögi tervét, nem akadályozza meg benne sem a véletlen, sem a sors, sem a gondviselés.

Keze átüt törrel egy szívet és ez az átkozott, ez az egymagában gyalró emberi kéz, mivel segítségére van a véletlen, a sors, a végzet, a gondviselés, vagy mit tudom én, miféle hatalom: beláthatatlan irt út egy nemzet jövőjén, a legnagyobb csapást méri egy koronás főre és gyászba borít milliókat!

Egy ember, egy állat, egy bolond!

Hol vagytok hát, ti papok, bölcsök és irástudók, hogy megmagyarázzátok ezt nekünk a vallás, a bölcsélet, a tudomány, a szó és az irás erejével?

S ki mondja meg, mi lesz a következménye mindennek; mi lesz a jövőben folytatása ennek a hétnek, a mi nagyhetünknek!?

Kövágó Örs.

lyéből részt vegyen a nemzeti gyászban; hogy szívének legmélyebb áhitatát és legforróbb részvétét hozza azon oltárra, a melyen a nemzetnek együtt érző szíve most mutatja be engesztelő áldozatát az élők és holtak Istenének; méltó, hogy a legnagyobb kegyelettel áldozzon dicsőült Nagyasszonyunk, angyallelkű királynénk drága emlékének. — Üljük meg hát a legbuzgóbb áhitattal e gyászünnepet, hogy szívünk legmélyére kitörölhetetlenül oda vésődjék emléke azon jószágos nemtőnek, a kinek kimeríthetetlen kegyessége, határt nem tudó jósága, velünk érző és dobogó szíve nemzetünket annyi áldással elárasztotta. Tegyük szentélylyé e csarnokot s ostromoljuk esdeklő imáinkkal az eget az üdvözlőnek boldogságáért. Együttal vessük elménkbe azon önkéntelenül előnyomuló tanulságot, a melyre e rettenetes gyász eset megdönthetetlen igazsággal oktat bennünket.

* * *

Megtörtént. Minek azt részletezni? Hisz nincsen talán hely e gyászos földtekén, a hol a rémtett hirt a szíveket meg ne rázta volna, nincs olyan hant a földön, a melyet e csapás hallatára könyzapor ne áztatott volna. Hisz erről beszél a siró szellő; ezt könyezi a harmatozó ég; erről regél most országszerte a zúgó harangok fájdalmas kongása.

Ép ma egy hete volt, hogy e rémhír végigiramlott e lesújtott országon, mint a jégvihar, hogy eltiporjon minden örömet. Még csak nyolcszor kelt fel és áldozott le a gyászoló napfény azóta, hogy megremegettette a világot az a szörnyett, melynek terve csak a pokol átkai közt foganhatott, a melyet csak egy kárhozott agy tébolya koholhatott.

Szeretett védasszonyunk, felséges királynénk, kinél nemesb lelket, magasztosabban gondolkozó elmét és melegebben érző szívet még nem hordott soha a trónok bibora, a genfi tündéri vidéken időzött, hogy a természeti szépségekben gazdag Schweiz tiszta egének derüje eloszlassa lelkének sötét borongását; hogy a hőmezőkön szülemlett szellő hűvös fuvallata lehűtse sajtó lelkének égető fájdalmát; hogy a családi sirbolttól való távolság messze tartsa ama rémes esemény emlékét, amely mint egy sötét fátyol huzódott utána fiának sirjától; a mely esemény anyai szívében oly mély, oly gyógyíthatatlan, soha be nem hegedő sebet ütött. De a szép vidék nem üdülőhelye, hanem golgotája lett; nem meggyógyította, hanem mártírrá avatta drága királynénkat. A pokolnak ember-alakba öltözött szörnye veszett elvetemültséggel gyilkos tört merített abba az anyai szívebe, melyet ugys a fájdalom hét töre hasogatott. Ott nyugszik a mi jó Anyánk a gyászos ravatalon, a honnan épen ez órában kísérik az ősi családi sirboltba, hogy zaklatott s törrel átdöfött szíve megtalálja azt a békét, melyet sem a hatalmas trón, sem a föld összes javai megadni képesek nem voltak. Milliók állják körül e ravatalt, a melyet oltárrá emelt egy mártir-királyné drága földi ereklyéje. Ott van e ravatal körül — legalább lélekben — mindenki, a ki csak megtanulta az erényt becsülni, a jószágot meghálálni és a sorscsapást megsiratni. Valóban »e ravatalt — mint a költő mondja — népek veszik körül s az ember millióinak szemében gyászköny ül.« És a halotti zsolozsma zokogó hangját a harangok tompa, kísérteties bűgását, a gyászolók fuldokló nyögését, áttöri egy árvaságra jutott nemzetnek jajveszékő siráma; áttöri és felhat a felhőkig, fel azokon is túl a királyok királyának trónusáig s ott esdekel égi koronát a dicsőült királynénak és vigasztalást a fájdalomtól megtört felséges királynak.

De ha a gyász külső nagysága ezerszerte nagyobb volna is, ha a fájó lélek jajveszékése egész az egekig fölhatna, ha a bánatban kiömlő könyvek pataként áradnának is, még akkor sem jelezne eléggé azt a veszteséget, mely sokat hanyatott hazánkat felséges királynénk elvesztésével érte; akkor sem tüntetné fel eléggé azt a nagy fájdalmat, melyet e nem-

zet a roppant veszteség miatt érez. Mert — hogy a költő szavaival éljek — »most látjuk csak, milyen veszteség, hogy elrabolta tőlünk őt az ég.« Nem megfelelő ez alkalom, hogy a száraz történelmi adatokat soroljam fel annak beigazolására, hogy a magyar ő benne védő angyalát, édes anyját veszítette el. De nem is szükséges. Ugy is tudjuk azt mindannyian. Tudjuk, hogy ő volt őrzőnk a veszélyben, reménységünk bajainkban, vigaszunk fájdalomunkban, örömünk a jólét óráiban. Mintha csak a Gondviselés ő vele, a bajor Erzsébet királynéval, akarta volna századok múltán kárpótolni külföldre szakadt magyar szót. Erzsébetünket. Mintha csak a Mindenható őt egyenesen nemzetünk patrónájául teremtette volna.

Átok, sötét átok ül e nemzetben. Valahányszor fiainak önfeláldozása, az ereiben csörgedező életerő folytán virágzásnak indult e hon, rögtön ránehezedett az átok súlya, mint a tavaszi fagy, hogy a virágzásban levő, a szép reményekkel kecsegtető fát megfossza minden ékétől. Épen, mikor legnagyobb szüksége lett volna az igazmondásra, akkor dúlt ölen legjobban a pártviszály: Péter, Aba Sámuel, Endre, Géza alatt. Majd midőn ismét virulni kezdett IV. Béla bölcs kormánya alatt »ez a virágos kert, e szép Pannónia«, jött keletről a sáska-had, a pusztító tatár, és letarolta, sívárrá tette újra azt. A Hunyadiak ismét nagygyá tették hazánkat, de megjelent újra a baljós átok és századokon át majd a pogány hadak, majd a belső vérontás igekeztek kioltani szívében az élet csiráját, úgy, hogy valóban Isten csodája, hogy »él magyar s áll Buda még!«

Még csak félszázada annak, hogy ez átok, a nemzet felett függő ezen Damokles kard újra leszakadt a nemzetnek szabadságra törekvő, jármát lerázni akaró sudarára. A vér rossz forrasztó anyag; a trónt és a nemzetet vérrel összeforrasztani nem lehet; ha csak egy sugár vér folyik a kettő közt, jobban elválasztja azokat, mint a mérhetetlen Óceán a világ messzefekyő részeit. S e vérsugár kiomlott; és elválasztotta a trónt és a nemzetet az összeforradás lehetőségeinek minden reménye nélkül. És azon időben, mikor a legnagyobb szükségük lett volna egymásra: az apának önfeláldozó fiukra, a fiuknak szerető apára.

Épen ezen válságos időben, az eltiport nemzetnek e gyászos napjaiban küldött az Isten a nemzet üdvére egy nemtőt, felséges királynénk személyében. E nemtő nagyon jól átlátta, hogy az országok trónját nem az összetört legyvereknek, nem a vérökbe lojtott holttesteknek halmai, hanem a népeknek lelkesedéstől duzzadó, tette vágyó keblét a »honszerelm« emeli magasra. Ezért angyali jószágával sietett felszáritani azt a vérnyomot, a mely ott feketélt a trón és nemzet között. A hősi harcok után idegenben, koldusként élő honfiaknak, a nemzet volt nagyjainak amnestiát hozott; a börtönök mélyén szenvedő hősök kezéről leoldotta a láncokat, a béna honvédek felségélyezésére felajánlotta az ország koronázási ajándékát. S midőn már jószágos keze eltörülte a vérnyomot, felszáritotta a fájdalom könnyűit, oda lépett a nemzet és a trón közé és a két kibékülésre vágyó jobbot egymásba illesztette. És e perc óta nemzet és király közös szívdobbanással küzdenek egymás jólétéért, a nemzet nagyságáért, oly sikerrel, hogy e néhány év alatt a nemzet haladása, a nemzeties érzés, melyet a nyelv, a tudományok, a művészetek és közgazdaság terén olyan volt, hogy az századoknak izzasztó verejtéket kivánó munkát adott volna. Azóta két versenyen, két országos kiállításon mutatta meg e hon, hogy a népek versenypályáján, ha nincs is mindenben a vezetők sorában, de azoktól el alig marad.

De a dicsőült nemcsak bölcs, tapintatos királynénk, országunk és koronánk védőasszonya, hanem igazán édes anyánk is volt. Mint ama dicsőült magyar szent Erzsébet, úgy járt

körül mindenütt, hogy hűséges alattvalói között a jótékonyaság rózsáit osztogassa; a sebesült hadfiak gondozásában, az árvák fölnevelésében, a szegények gyámolításában vezércsillagként járt elő; mindenéből kifosztotta önmagát, csak-hogy szeretett alattvalóin segíthessen.

Részt vett a nemzet bánatában, örömeiben. Annak a nagy nemzeti gyásznak sötét idejében az ő szépen csengő magyar hangjai adták a csüggeteg szíveknek a vigasztaló balzsamot; az ő megjelenése, köztünk tartózkodása feleltette a sujtó bánatot.

Hazánk bölcsének sirjánál enyhítette a nemzet fájalmát, ő koszoruzta meg saját kezével a honfi érdemét.

Ezeréves kiállításunk fényét az a fekete gyémánt, az a gyászruhába öltözött, szeretett királyné emelte legjobban megjelenésével.

Elég, elég jótetteinek felsorolásánál ez egy szó, hogy minket, hogy igen, igen szeretett bennünket.

És nemzetünknek e védangyalát, a mi jó édesanyánkat, koronánknak legdrágább gyöngyét elrabolta tőlünk orgyilkosnak töre. Egy orgyilkos tett bennünket árvákká, aki csak azért ölte meg, mert nem hisz Istenben, nem hisz a túlvilági büntetésben, akinek nem kell tehát mást féltetnie, mint azt a hitvány életét, amely ugys a megvetésnek és közundornak tárgya volt. Oh, ugy hat e gondolat, mint a mérges virág illata, a melytől a szív verése is eláll!

De, mint — Shakespeare szerint — a kis virágnak piciny levele élő mérget rejt s balzsamot vele, ugy ezen gyászesemény is nemcsak fájalmat, hanem kincsetérő tanulságot ébreszthet lelkünkben. Láthatjuk belőle az Istentelenségnek, a vallástalanságnak romboló hatását. Láthatjuk, hogy miként teszi tönkre millióknak boldogságát egy elvetemült lénynek vallástalan meggyőződése; láthatjuk, hogy a jóknak milliói, a népek trónjai, a királyok koronái, csak akkor lehetnek biztonságban, ha a szívekben él az Istenben való hit, ha a lelkeket éleszti a vallás vigasza; mert különben egy csöpp méreg halálössá teszen egy tengert.

Ezért mondja Cicero »melyik vallás nélküli állam mondható a polgárok szövetségének és nem inkább a latrok és tolvajok sörredékének.« Nagy Napoleon is ugy nyilatkozik: »A legnagyobb szolgálat, a melyet az országnak tettem, a vallás visszaállítása. Mik volnának az emberek vallás nélkül? Leütnék egymást a legszebb asszonyért vagy a legnagyobb körtéért.«

Míg a vallásos és erkölcsös ember támasza a trónnak, gyámola embertársainak. Az ilyen emberben az üldözött menedékre, az árva atyára, az özvegy ótalomra, a haza és király pedig minden tekintetben megbízható fiára talál.

Az ilyen vallásos érzelemben dúsz kebel épen a szenvedések és csapások idején talál vigasztalást Istenben; mint a költő mondja:

»Ha reményid árbocát sors vizálya széttöré,
Nézz a csillagok felé,
Ők lesznek vezéridek, ha szivedben él a hit.«

Ez a vallásosság az, mely szegény hazánknak alapköve, melyen a második ezredévünk felépülhet. Ez az a talizmán, a melyet az ifjúságnak folyton szíve mélyén kell hordania, hogy honunk a csapásoktól ment legyen. Ez az a balzsam, mely írul szolgál most is sajgó sebünkre; mely e roppant csapás alkalmával a gaztett által ökölbe szorított kezünket imára kulcsolja; ajkainkon elfojtja az atkot és e sóhajt küldi az egek Urához:

Óh nagy Isten, népek gondozója
Vedd a menybe édes jó Anyánkat,
Angyallelke onnan védje óvja
Ezt a drága zaklatott hazánkat.
És vigasztald felséges hitvesét
Ónts hegesztő irt sajgó sebére
Kit szeretve tisztelünk és áldunk
Hadd vigyázzon árva nemzetére.

Az ifjúság fogékony lelkületére élénk benyomást tett szép beszéd után *Blaskovits* Iván VIII. osztályu tanuló szavalta el Sebes-

tyén Károlynak »A nagy sirra« című költeményét, teljesen kiemelve hatásos előadása által a vers összes szépségeit.

Végül ismét a főgymnasiumi énekkar adta elő *Lányi* Ernőnek egy másik gyászdalát a következő szöveggel:

Hozzatok füzért a szemfedőre,
Szórjatok rá szegfűt, liljomot,
És te Isten, csillagoknak őre,
Nyisd meg ő előtte szent honod,
Vidd föl drága jó anyánkat,
Onnan védje szép magyar hazánkat.

Ezzel befejezést nyert az ünnepély, melyen az összes tanuló ifjuságon kívül jelen volt *Incédy* Dénes főgimn. igazgatóval élén a teljes tanári kar és néhány vendég is a város legelőkelőbbjei közül, őszinte együttérzéssel csatlakozván az ifjúság gyászünnepélyéhez, melyet annak rendeztek, akit ők csak a hallottak, tanultak után ismertek, de a kiből hogy mit vesztett egész országunk, azt mindnyájan tudjuk, érezzük és tudni fogják hagyományainkból is a jövő nemzedéki!

Gyászünnepély a népiskolákban.

A községi népoktatási tanintézeteknél a gyászünnepély hétfőn lesz. Gyászistentisztelet után a növendékek felvonulnak az iskolába. A közs. polg. leányiskolánál gyászbeszédet tart *Futima* Sarolta, a belv. fiúiskolában *Borsy* György, a belv. leányiskolában *Germáné* Mari, az ágostontéri iskolában *Borsyné* Bató Anna, a felsővámbáz-utcai iskolánál *Retter* Rezső, a szigeti külv. iskolánál *Bartosságh* Józsa.

A pécsi Dalárda.

A pécsi Dalárda hétfőn a belvárosi templomban reggel 1/28 órakor tartandó gyászistentiszteleten énekelőadással vesz részt, a mely alkalommal *Hoffer* Károly gyász-miséjét adják elő.

A gáz-társulat kegyelete.

A gáz-társulat igazgatósága ma délelőtt értesítette a hatóságot, hogy kegyelete jelül a rekviem napján, hétfőn, délelőtt 9 órakor a székesegyház körül, délelőtt 1/28 órakor a belvárosi, Ferencrendi és Ágoston-téri templomok körül, délelőtt 11 órakor pedig az izr. templom környékén a gázlámpákat — a társulat költéségére — fölgyújtatja és a rekviemek tartama alatt égve hagyja.

A temetés.

Bécs, szeptember 17-én, délután 5 óra 30 perckor. — Gyönyörű őszi nap virradt a császárvárosra. Felhőtlen kékségben pompázó égboltozat csudálatos kontrasztot képez a komor feketeségbe borult várossal. Hajnal óta talpon van az egész város; a legtávolabbi külvárosokból is ezrével özönlik a nép, férfiak, asszonyok, gyermekek, a Burg felé, mely körül már reggeli 8 órakor valóságos életveszélyes volt a tolongás. Beláthatatlan tarka emberáradat hullámszik mindenfelé. Egyenruhák, diszmagyar, bosnyák és egyéb festői öltözetek kaleidoszkopszerű változatban tűnnek fel a tömeg között. A Burg nagy udvarában ember ember hátán tolong. Mindenki látni akarná még egyszer, utoljára a Nagyasszony koporsóját.

Már reggel öt órakor kezdtek sorakozni az emberek a burgkápolna előtt és 9 órakor már a tegnapiénál is jóval nagyobb tömeg várakozott a kápolna megnyitására.

Tizenkét órakor elzárták a kápolnát a nagy közönség előtt. Dél óta az összes harangok zúgnak s szomorú kongásukba belevegyül a kivonuló katonaság lépteinek egyhangú zaja, hogy sorfalat álljon a Burgtól a kapucinusok templomáig, mely előtt

már egész sereg külföldi vendég tiszt van együtt. A kapucinusok templomának díszes a lehető legegyszerűbb. Kívül mindössze egy hatalmas fekete zászló lobog rajta. Csupán ott, ahol a királyt fogadják, van feketével kárpitozva.

A Burgtól a kapucinusokig vezető rövid uton megkezdik a kordon felállítását s a nép mindenütt hátrább szorulva meg-ingathatlan fallá tömörül össze. A legnagyobb tolongás a „Neuer Markt“-on van.

Két órakor a meghívottak s a küldöttségek mind együtt vannak már. A Burg udvarán kigyulnak a feketével bevont gázlámpák: minden készen van a királyasszony utolsó útjára.

Az óriási tömeg ünnepélyes csöndben várja a gyászmenetet, hogy távozó uralkodónójét még egyszer üdvözölhesse.

Négy óra után folytonos harangzúgás közt megindult a fényes gyászmenet a Burg udvarából s a merre csak elhaladt a népek százezrei sirva, kalaplevéve fogadták.

A kapucinusok templomában megható jelenetek játszódtak le az utolsó beszentelésnél, a mely után a világtörténelem egyik legrokonszenvesebb koronás alakja leszállt örök nyugvó helyére, annyit siratott fia mellé, a Habsburgok ősi sirboltjába.

H i r e k.

Pécs, 1898. szept. 17.

Erzsébet.

Magyarok Istene, a te sulyos kezed
Árva nemzetünkre de ránehezedett!
Porba sujtva néped,
Reményinket téped;
Mintha kevés volna ezer év csapása:
Kell, hogy könyeinket a jövő is lássa? ...

Erzsébet királyné, drága Nagyasszonyunk,
De sajog a szívünk, oh de szomorkodunk;
Ugy-e tudod, érted,
Miért sirunk érted,
Aki balsorsunkban őrangyalunk voltál,
Aki védtél minket, aki pártfogoltál.

Óh, hogy itt a földön a jóságos szentek
A Golgotát járják, mindig csak szenvednek,
S bár mi is szenvedtünk,
Mert veled éreztünk:
A Golgota utján a Te szenvedésed,
— Mint a szűz Anyánál — mélyebb sebet vésett.

Szivedben az Isten: a szeretet lakott,
Azzal volt betöltve főséges alakod;
Mégis, mégis Téged
Ez Erő sem védett;
Angyali szivedbe a pokol küldötte,
— Az Isten üldözvén — átkos törét döfte.

S nem fájt neked a seb, bár szived elvérzett,
Jaj, de fáj az nekünk, ugy-e látod, érzed? ...
S fájni is fog e seb,
Talán be sem heged;
Dicsőült királyné, oh maradj védszentünk,
Kiket ugy szeretted, könyörögj érettünk!

Magyarok Istene, a te sulyos kezed,
Árva nemzetünkre de ránehezedett!
Porba sujtva néped,
Reményinket téped.
Talán elég volt már ezer év csapása,
S könyeinket nem kell, hogy a jövő lássa? ...

Farkas Gyula.

Napirend 1898. szeptember 18-án és 19-én.

Naptár: vasárnap, szept. 18. — Róm. kath.: K. József. — Prot.: Titusz. — Görög-kel.: (szept. 6.) Mihály. — Zsidó: Ros-Hasonó. — Nap két 5 óra 26 perckor; nyugszik 5 óra 48 perckor. — Hold két 8 óra 19 perckor reggel; nyugszik 6 óra 20 perckor délután. — Hétfő, szept. 19. — Róm. kath.: Jamar. — Prot.: Jamar. — Görög-kel. (szept. 7.) Szosten. — Zsidó: Tisri 3. — Nap két 5 óra 27 perckor; nyugszik 5 óra 47 perckor. — Hold két 9 óra 36 perckor délelőtt; nyugszik 6 óra 49 perckor este.

Időjárás. Kitérés a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: hosszabb ideig állandóan derült, száraz, enyhe idő várható.

Gyászistentiszteletek: hétfőn 1/8 órakor a belvárosi, Agoston-téri és Ferenc-rendi templomban; 9 órakor a székesegyházban; 11 órakor az izr. templomban.

— **(Szeptember 18.)** Eddig a hervadás hónapjában csak egy nevezetes emléknapja volt a magyarnak: szeptember 18, *Kossuth* Lajos születés napja. Ezután lesz kettő. Szeptember 17: Erzsébet királyné temetésének napja és a holnapi, *Kossuth* születésnapja. Egymás mellé esik a magyarok Nagyasszonyának örök nyugalomra helyezése és a magyarok Apostolának a világra jötte. Egymás mellett az elmulás és a születés; egymás mellett az élet és a halál! S ma már a magyarok Istene előtt van mindakét nagy alakja a magyar népnek: Erzsébet király-anyánk és *Kossuth* apánk is! Ott vannak és onnan néznek le reánk; szellemük pedig velünk van a hervadás hónapjában és velünk lesz mindig, mikor Erzsébet királyné temetésének napját s utána *Kossuth* Lajos születésének évfordulóját ünnepeljük!

— **(Uj anyakönyvvezető.)** A m. kir. belügyminiszter Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében az újpesti anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőnek *Baksay* Sándor kaposvári anyakönyvvezetőhelyettes kinevezte.

— **(Reformátusok egyházi adózása.)** A felsőbaranyai ev. református egyházmegye közgyűlése foglalkozott e kérdéssel, mely a református lelkészekre igen fontos. Elhatározta a közgyűlés, hogy — egyelőre csak öt évi időtartamra — a borváltság ára az egész egyházmegyében nyolc krajcár legyen és a sertésvészre való tekintettel az ugynevezett sódarváltság is meghatározott áron, nyolcvan krajcárral legyen megváltható. A fizetés-rendezésre vonatkozó bizottsági tervezet egészében határozat tárgya nem lehetett, hanem az a kérdés rendezésének ily irányban való sürgetését a közönség, mint egyházi törvényhozóság az egyházmegye feladatai közé sorozta. Ellenben a legszegényebb néposztály elviselhetetlen terheinek alábbszállítására irányzott fizetésleszállítást, melyet átmeneti intézkedés gyanánt, kárpótlás feltétele mellett tervezett a bizottság, az egyházmegye — némi mérsékléssel — feltétlenül kívánta és el is fogadta a papság részéről. A papságot viszont hízósította, hogy a kárpótlás tárgyában az egyházi felsőbb hatóságokhoz intézendő felterjesztéseket erkölcsi pártfogásának egész súlyával fogja ajánlani. A felterjesztések elkészítésével a jegyzői kar bizatott meg. A határozatnak nagyjában ez a tartalma: 1. Azok az egyháztalagok, akik 5—10 forintig terjedő állami adót fizetnek, a személyük után eddig teljesített összes lelkészi fizetésnek (pénzben vagy terményben) csak háromnegyed részét tartozzanak fizetni, egynegyed rész elengedtetik; 2. Akinek állami adója az öt forintot se haladja meg, lelkészi tartozásának kétharmad részét fizeti, egyharmad engedtesék el. 3. Aki állami adót épen nem fizet, kétharmad résznyi elengedésben részesüljön s így csak egyharmadát

fizesse ebbeli tartozásának. Ez a teherengedmény csakis azoknak szól, akik arra rászorultak és 1899. évi április 24-én, mint a jövő egyházi év elején lép életbe. A lelkészek nem kötelesek megadni ezt az engedményt, mert ez az áldozat, meghatározott fizetésük nem lévén, egyedül és kizárólag őket terheli, de a közgyűlés az egyház közjava érdekében óhajtja, sőt elvárja ezt az áldozatot az egyházmegye papjaitól. Ime, ez az a nevetes határozat, a mely a közgyűlés tagjainak legfőbb érdeklődését lefoglalta és amelylyel — mint halljuk — a dunamelléki ev. ref. egyházkerület közgyűlése is foglalkozni fog. Kapcsolatos ezzel az ugynevezett csoportosítási javaslat, mely az apró egyházak társulásában s a hivek terhének ez uton való alászállításában keresi a helyes megoldást. Ehhez lassanként az egyháztagok is kezdenek hozzátörödni. Előbbre halad ez a kérdés egy pozitív tervezet s az erre vonatkozó határozati pontok alakjában, mely a kezdeményezést a gyülekezetektől várja s imperative nem akar közbelépni, de igenis előmozdítja a helyes ut előkészítését s buzdít az azon való haladásra. A gyökeres orvoslás sok időt kíván ugyan, de legradikálisabb, legbiztosabb és helyesebb mégis csak ez a módja lesz.

— **(Szegzárd állomás beszűntetése.)** Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság közhírré teszi, hogy Szegzárd állomását az alacsony vizállás következtében a személyforgalomra nézve e hónap 16-ával beszűntetni kénytelen.

— **(Erzsébet királyné fái.)** Az ezredévi faültető bizottság részt akarván venni a nemzet gyászában, elhatározta, hogy az ezentul ültetendő fákat az elhunyt királyasszony emlékére „Erzsébet királyné fái”-nak nevezi el. Egyben új fölthívást bocsátott ki a községi tanítókhöz és a vidéki intelligencia tagjaihoz, hogy az emlékfák ültetését fokozott erővel mozdítsák elő.

— **(Halálozások.)** *Lauber* Rezső vállalkozó, városi bizottsági tag folyó hó tizenhatodikán este hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése tizennyolcadikán (vasárnap) délután három órakor lesz a Mária utca 43 szám alatti házból a budaikülvárosi sírkertbe. Engesztelő misét huszonegyedikén délelőtt kilenc órakor szolgáltatnak az elhunyt lelkiüdvéért a belvárosi plébánia templomban. — *Aulik* János nyug. D. G. H. T. vasuti főnök, folyó hó tizenhatodikán elhunyt hetvenkét éves korában. Temetése vasárnap délután öt órakor lesz a Király utca 47. szám alatti házból a budai külvárosi temetőbe. Engesztelő mise kedden délelőtt tíz órakor fog tartatni az elhunyt lelkiüdvéért a belvárosi plébánia templomban. — *Makárvölgyi Weidinger* Alajos nyugalmazott m. kir. honvédeztredes, életének 62-ik évében, tegnap este meghalt. Temetése holnap (vasárnap) délután 4 órakor lesz a József-utca 4. szám alatti házból a budakülvárosi temetőbe. Lelkiüdvéért az engesztelő mise f. hó 20-án délelőtt lesz a belvárosi plébánia templomban.

— **(Legények a faluban.)** Nagy panasz van a Németi községbeli legényekre, minduntalan meggyülik velük az előjáróság baja, melynek sok kellemetlenséget szereznek azáltal, hogy naponta 11—12 óráig duhajkodnak, lármáznak az utcán, sőt ilyenkor a gyümölcsösöket is megdézsmálják. Folyó hó

tizenharmadikán pedig három legény a mikor késő éjjel hazafelé ment valahonnan kukoricafosztásról, elkezdett kövel dobálni a *Galatics* Mihály odavaló lakos udvarára s egy kő annak feleségét *Santics* Máriát arcán találta. A sérült asszony nem vizsgálta meg magát orvossal, de a sérülés látható arcán, a mint ezt a községi előjáróság konstataulta. A bíró, *Herr* József, kihallgatta az esetre vonatkozólag gyanuba vett három legényt, névszerint *Furisák* Mihályt, *Szemsác* Györgyöt és *Sepsics* Istvánt, a kik beismerték, hogy ők dobták meg *Galatics* nést s most majd a bíróság előtt fogják elvenni büntetésüket a garázdálkodásért.

— **(Az új katonai esztendő.)** A katonaságnál rendszerint október elsején kezdődik az új esztendő, a mikor a kiszolgált katonák szabadságra mennek és az ujoncok bevonulnak. Az idén a nemzeti gyászra való tekintetből úgy a közös hadseregnél, mint a honvédségnél valamivel korábban kezdték a szabadságolást és a csapatok leszerelését. A vasuti pályaházakban egymást érik a vonatok, melyeken a szabadságot illetőségi helyükre szállítják. Az egyéves önkénteseknek pedig nincs már más dolguk, mint készülni a tartalékos tiszti-vizsgálatokra. Az ujoncok, valamint az új egyéves önkéntesek október 6-án vonulnak be.

— **(Titokzatos eset.)** Magyarpeterden *Kun* József, ottani lakost, egyik este véresen fekvő találtak az utcán. Midőn alélt-ságából magához térítették, azt vallotta, hogy *Biró* Ferenc nevű régi haragosa támadt reá és egy késszurással megsebesítette. Azonkívül halántékon is ütötte úgy, hogy elvesztette eszméletét. A vizsgálatot *Biró* Ferenc ellen megindították, aki azonban még azt is tagadja, hogy csak látta volna is a megsebesített embert. A titokzatos eset felderítése végett most folytatják a vizsgálatot.

— **(Sörre szomjaztak.)** *Braun* Mátyás, kárász-pusztai lakosnak, a pincéjéből 3 hordó sört loptak el egy reggelre sörre szomjazott betörők. A betörőket a nyomozás során *Hóling* István és társai személyében el is fogták, a kiknél egy hordó sört még meg is találtak. A többi már megitták.

— **(A férj büne.)** *Bauer* Ádámné szül. *Reich* Emma, zaláti lakosnővel nem a legjobb egyetértésben élt az ura, *Bauer* Ádám. Nem egyszer volt szó közöttük elválásról is, bár a férj azért nem mert ebbe belemenni, mert minden az asszonyé lévén, ő semmit sem vihett volna magával. Most azután úgy segített a férj a dolgon, hogy mikor a felesége nem volt otthon, az összes elemelhető ingóságokat összeszedte s azokkal megszökött. Midőn felesége hazament és látta, hogy az ura kiürítette a lakást, sietett feljelenteni lopás miatt a férjét. A feljelentésnek meg is volt az eredménye, mert a tolvaj férjet Szentlőrincen elfogták és átadták a bíróságnak.

— **(Tolvajstikli.)** Egy párisi előkelő étteremben történt. Két ur, aki valami üzleti ügyben találkozott ott, élénken beszélget, miközben egy elegáns fiatalember ugyanahhoz az asztalhoz telepszik és a beszélgetést hallgatja. Egyszerre az egyik ur, *Brenkball* bostoni mérnök, a háziszolgát hivatja, akinek egy 3500 frankos checquet ad át azzal a megbizással, hogy a pénzt vegye fel a bankházban és hozza

vissza a vendéglőbe. A szolga távozik a checqu-el és kevéssel rá az elegáns fiatalember is fölkel, de nem megy messzire, megáll az étterem ajtaja előtt és amikor a szolga visszatér, így szól hozzá: »Adja csak ide a pénzt és hozzon hamar még husz centimeért levélbélyeget.« A szolga, aki azt hitte, hogy az elegáns fiatalember a mérnök barátja, átadta a pénzt és elfutott levélbélyegekért. Csak akkor hült el, amikor a levélbélyegekkel visszatérve, az étteremben csak két urat talált, az elegáns ifju pedig, ki a 3500 frankot átvette, eltűnt. A ravasz tolvajt a párisi rendőrség nem képes kinyomozni.

— **(Zsidó vallásu katonák ünnepe.)** A közös hadsereg főfelügyelőjének és a honvédfőparancsnoknak az alárendelt csapatokhoz leadott rendelete szerint a bekövetkezendő zsidó ünnepek tartamára és pedig folyó hó 16-án d. u. 4 órától 18-án esti 8 óráig; 23-án d. u. 4 órától 24-én esti 8 óráig; 25-én d. u. 4 órától 26-án este 8 óráig; 30-án d. u. 4 órától október hó 2-án esti 8 óráig és ugyancsak jövő hó 7-én d. u. 4 órától esti 8 óráig, amennyiben a szolgálati viszonyok megengedik, a tényleges szolgálatban álló katonáknak az isteni tiszteleten való résztvehetés végett szolgálatmentesség fog engedélyeztetni.

— **(A balta.)** A balta gyakran szerepel a falusi emberek kezében olyankor is, mikor nem favágásra használják, hanem egymás életére törnek vele. Így tett a napokban Vince István is Döbröközön, a ki Szabó Bösztör István udvarában találkozott régi haragosával Herke Lászlóval. Felkapott egy kezűgyébe eső éles baltát s azzal Herkére támadván, súlyosan megsebesítette azt. A baltázó embert feljelentették a bíróságnál.

— **(Tisztul a levegő.)** Igenis, tisztul a levegő. A pécsi királyi ügyészség fogházából ugyanis tiz gonosztevőt vittek el Székesfehérvárra, hogy az ottani fogházban töltsék ki büntetésüket. A királyi ügyészség fogházában tehát ennyivel apadt most a létszám és tisztább a levegő. Mert hát így szokták mondeni, ha jól ismert rossz firmákat szállítanak tova, más város börtönét örvendeztetvén meg velük.

— **(Asszony a holdban.)** A gyermekeket is arra tanítják, hogy mikor a hold tele arccal lebámul a földre, akkor a figyelmes szemlélő ott látja a sötétebb, világosabb vonalon Dávid képét. Széles az arca, lapos az orra, a szája széthúzódik, mintha mosolyognék rajtunk, szegény földi lérgéken. Most az amerikaiak Dávid megrontására törnek. Kijelentik, hogy tévedtek az emberek, valahányszor azt állították, hogy férfi arca tekint le a holdból, mert ha nem befolyásoltatja magát az ember e hagyomány által, hanem figyelmesen vizsgál a maga szemével, akkor meglátja, hogy nem férfi, hanem nő kacsint a holdból a világra. Tessék megpróbálni, mondják és meglátjuk a finom orrocskát, a telt állat és a frizurát, a mely két oldalt a la Cléo de Marnode kunkorodik a fülre. Nem hiába terjed a nőemancipáció, kiszorítják mindenünnen a férfiakat, még a holdból is az egyetlen férfiut.

— **(Lesz pénz.)** A pénzügyminiszter jelentése szerint a ránk következő esztendő aranyos esztendő lesz, mert a tiz- és húsz-

koronás aranyból (a miknek ma a színét is alig látni) egész sereg készül. Huszkoronás aranyat 810 ezer darabot vernek 16 millió és 200 ezer korona értékben. Tizkoronás aranyból pedig 200 ezer darabot, 2 millió korona értékűt. A pénzverdék ebben a munkában persze nem igen erőltetik meg magukat, de hogy mégis sok dolguk legyen, az egy- és kétfilléres bronzpénzekből jóval többet állítanak elő. Kétfilléresből 50 millió darabot készítenek, egyfilléresből pedig 5 milliót. A magyaroknak tehát lesz pénze bőven, ha az a pénz mindjárt aprópénz is leszen. Az állam egyébként régi szokásához marad hű akkor, amikor aprópénzzel fizeti ki a busuló hazafiakat.

— **(Gyujtogató cséplőgép.)** Kecsége-pusztán Strasser Józsefné birtokán nagy tűz volt a napokban. Csaknem hatezer forint értékű gabona égett el cséplés közben s a tűz abból keletkezett, hogy a cséplőgépből egy szikra pattant a kérékre s azokat fölgyújtotta. Mire észrevették és oltására siettek, a tűz már lángot vetett s azután hiába volt minden kísérlet, az összes gabonát elhamvasztotta.

— **(Hogy a király bácsi ne sirjon!)** A nőegylet ovodájában is részvét és megbeszélés tárgyát képezte a kicsinyek között országunk nagy gyászja, az imádott királynék szörnyű halála. És nagy bánatosan így fohászodott az értelmes, kedves kis 5 éves Imre gyerek:

— Óh, ha én Istenke vojnék . . .

— Ugyan, mit csinálnál, akkor édes fiacskám, kérdezte a fiucskát az óvó nénike.

— Hát fejtámasztanám a királynét, hogy a kijáj bácsi ne sijjon.

— **(Száz csók száz perc alatt.)** Sz. Louisban, hol Arnold Emma él, aki azzal lett híressé, hogy az amerikaiak nemzeti hőset, Hobson hadnagyot, nyilvánosan megcsókolta, egy fiatal asszonyt a »csókolás bajnokának« neveztek el, amit így érdemelt ki: Az ennivaló fess asszonyka a st-louisi bálók és estélyek királynéja volt, ő pedig kegyével leginkább a helyőrség tagjait tüntette ki. Amikor a spanyol-amerikai háboru kitört, a századnak el kellett vonulnia, anélkül, hogy a szép asszonytól elbucszott volna. A szép asszonymak nagyon fájt ez és azonnal a chicamangai táborba utazott, hol az egész század azonnal hozzá sietett. A szép asszony, mielőtt elbucszott, mind a száz embert megcsókolta. Ez a művelet pedig épen száz percig tartott, amivel a st-louisi bálkirálynő a csókolódzás terén eddig ismert legnagyobb rekordot érte el.

— **(A levelezőlapok megdrágulása.)** Már régebben említettük, hogy a kormány a levelezőlapok árát a nemzetközi postaegyezség értelmében fölemeli. Most — mint értesülünk — az áremelésre vonatkozó előmunkálatok már elkészültek s e szerint a jövőben a levelezőlapok árának fölemeléséből származó többletet bizonyos, a postaszolgálatban föltétlenül szükséges reformok megvalósítására fordítják. Az elkészült javaslatok szerint a levelezőlapok áremelése a kötelező koronaszámítás életbelépésekor lép érvénybe. Az új levelezőlapok gyártásához legközelebb hozzá is fognak.

— **(Az országgyűlés)** a jövő esztendőben huszonötezer forinttal kerül többé,

mint amennyit az idén emésztett föl. A méltóságos főrendek ebből az összegből mindössze háromezer forintot vesznek igénybe, de mégis többet, mint a képviselő urak, akik csak kétezer forinttal költenek el többet, mint tavaly. A többi 20 ezer forint a magyar delegáció költségére megy föl, mert hát a delegáció ülései Bécsben lesznek.

— **(Zárómunkálatok hitelesítése.)** A győr-veszprém-dombovári helyi érdekű vasutársaság által a győr-veszprém-dombovári vonalhoz kisajátított birtokterületek központi telekkönyvezése céljából elkészült kisajátítási zárómunkálatok hitelesítése folyó évi október hó 24, 25, 26, 27, 28 és 29-ik napjain fog a helyszínen megtartatni.

— **(A boszu.)** Martonfán Pap Istvánné szül. Bence Annának régi ellensége volt Töttösi Jánosné szül. Kis Dobos Erzsébet. Még lánykorukból táplált ellene boszút, a mit most végre is hajtott. A mezőn ugyanis kaptat fogott Papnéra és azt a kapa élével homlokra vágta. A megütött asszonyt elborította a vér, mire segítségére siettek az arrajárók és sebet bekötöztvén haza vezették. A boszuját kielégített Töttösi Jánosné pedig feljelentették a bíróságnak.

— **(Exsicicator.)** Ez az a világhírű vegyi szer, melyet kivétel nélkül minden birtokosnak meg kellene szereznie, minthogy minden építkezésnél legalább 200 százaléknyi nyereséget ad. Az Exsicicator mindennemű penészgombát gyökeresen kiirt és nedves lakásokat megszárit. Egy kilogramm Exsicicatorral 10 négyszög méter fát lehet konzerválni; nedves fal szárításánál 6 négyszög méterre egy kilogr. elegendő. Feltalálója, Ritter mérnök (Bécs, III. Parkgasse 10) eddig 10 érmet, 2 oklevelet, s több ország-cimert szerzett. Képes ismertetés ingyen és bérmentve.

— **(Árverés a zálogházban.)** A Zrinyi- és Gyár-utca sarkán levő Weisz-féle zálogházban folyó hó 23-án délután 2 órakor árverés tartatik, melyen a törvényben előirt határidőn túl meg nem hosszabbított, — ideértve a központi zálogházban József-utca 8. sz. alatt betett tárgyakat is — arany, ezüst ékszer és más zálogtárgyak nyilvánosan elárvereztetni fognak.

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1898. szept. 17. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = 70.9 mm. (emelkedő.)

Hőmérsék = 13.8 °C

» maximuma: 23.0 °C

» minimuma: 15.0 °C

Párányomás: 6.4 mm.

Relatív nedvesség: 55%

Felhőzet: ☉.—

Szélirány s erő: N. E. 3.

Csapadék 24 órai: ☉.—

Változás nem várható.

Dr. Czürer

T a n ü g y.

)(**Megjutalmazott tanító.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Lukács Ferenc tarcsapusztai tanítónak a vezetésére bizott gyermekek oktatása körül kifejtett buzgalmanak megjutalmazására huszonöt forintnyi jutalmat engedélyezett

)(**Gazdasági ismétlő iskola.** Villányban a következő iskolai évben fönntartandó gazdasági ismétlő iskolában az oktatást teljesítő két tanító részére egyenként száz forint államsegélyt engedélyezett a vallás és közoktatásügyi miniszter.

Törvénykezés.

§ **Párbajozó jogászok.** A folyó év tavaszán *Brigant József* és *Grün Sándor* joghallgatók összekaptak az akadémia helyiségében úgy, hogy *Brigant* tetteleg is bántalmazta ellenfelét. Március huszonegyedikén a *Scholz*-féle sörcsarnokban kardra párbajt vívtak ennek következtében s a küzdelem *Brigant* megsebesülésével végződött, melynek gyógyulása a kezelő orvos véleménye szerint négyheti, dr. *Jellasi* István törvényszéki orvos véleménye szerint husz napi időt vett igénybe.

A bíróság *Zsolnay György* főügyész helyettes vádbeszéde és a vádlottak által személyesen előadott rövid védelem meghallgatása után *Brigant Józsefet egy havi*, *Grün Sándort pedig két havi* államfogházra ítélte, mely ítélet ellen a vádlottak felebbeztek, valamint a vád képviselője is — súlyosbításért.

Közgazdaság.

□ **A vetések állása.** A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1898. évi szeptember hó 10-én a földmivelésügyi miniszteriumhoz a gazdasági tudósítótól beérkezett jelentések szerint a következő volt: A szeptember hóban letelt 10 nap alatt az időjárás változatlanul száraz maradt; kisebb pászta esők csak elvétve fordultak elő. Utóbb a szárazsághoz hideg éjjelek járultak, melyek helyenkint köddel, sőt Erdély délkeleti részén és Liptóban dérrel jelentkeztek. A vegetáció ezen időjárás folytán jórészt stagnált, a még kint levő termények — habár kényszerülten — hirtelen érlelődtek s a szántási és vetési munkálatok a kötöttebb talajokon kemény és száraz állapotok miatt szüneteltek. A helyenkint még befejezetlen cséplést, a kender kikészítését, dohányzáritást, répa és burgonyakiszedést, továbbá a takarmány. maghere, hüvelyesek stb. betakarítási munkáit azonban a száraz időjárás nagyon elősegítette. Azon repcevetések, melyeket a múlt hó végén járt esőzések folytán befejezni sikerült, — habár helyenkint jól is keltek, általában hiányosak és a szárazságtól, helyenkint a földi bolha és egyéb rovaroktól szenvednek. A tengeri vetések érése a száraz időjárás folytán az egész országban rohamosan haladt, a levélzet nagyrészt megsárgult, vagy elszáradt, sőt a késői vetések néhol idő előtt elsültek. — Miután a csövek és a szemek kiképződése tökéletes, a késői vetések közt pedig sok a meddő és az alföldi vármegyékben sok kárt tett a moly, — a várható termés helyenkint csak közepesnek, az erdélyrészi vármegyékben a késői vetések kivételével, melyek beérését kétségesnek tartják, jó közepesnek, országos átlagban azonban közepesen alulinak ígérkezik. A korai vetések törése országszerte megkezdett. A hüvelyesek, kerti vetemények, köles, tatárka, len és kender vetések részint betakarítottak, részint betakarítás vagy további munka alatt állanak. A még földben maradt vetemények a szárazságot sinylük, a káposzta aránylag még elég jól tartja magát. A komló szedése befejeztetett, közepes mennyiségű, de jó minőségű termékkel, tetemes mennyiség kielégítő áron el is kelt. A dohány törése helyenkint még folyamatban van, az időjárás a szárítási munkálatoknak kedvez. A termés általában kielégítő. A cukorrépa, takarmányrépa és burgonya vetések a száraz időjárást erősen megsínylették, a répalevelek és burgonyaszárak nagyrészt elszáradtak és úgy a gumók, mint a répák általában már beérték. A cukorrépa és burgonya kiszedése mindenfelé folyamatban van, közepes terméseredménnyel; a takarmányrépa még eső volna kívántató. A mesterséges takarmányfélék, rétek és legelők a száraz időjárást nagyon megsínylették; a herések, lucernások és rétek, miután egyáltalán nem, vagy csak gyen-

gén sarjaztak, alig voltak használhatók, a hol az még érdemes volt, kevés, de jó szénát adtak. A maglóherét a Duna- és Tisza balpartján, valamint Erdélyben még kaszálják gyenge maghozammal. A legelők kopárak, az állatok a téli takarmánykészleteket fogyasztják. A szőlők termés kilátása, a száraz időjárás folytán, tovább gyengült, a szemek fejletlenek és erőltetve érnek. Általában gyenge szüretre van kilátás. A gyümölcs-termés hullás következtében többfelé tovább hanyatlott. A szedés kezdetét vette; az alma Erdély egyes vidékén (Udvarhely) várakozáson felül termett. A szilva és diótermés általában kielégítő.

□ **Kataszteri munkálatok.** Az országos kataszteri munkálatok előhaladásáról a pénzügyminiszter a jövő évi költségvetés kapcsán számol be. A magyar állam 5642.3 négyszög mértföldet kitevő területéből az 1856. év óta 1897. év végéig részletesen felmértet 4213.2 négyszög mértföld, vagyis 79.7 százalék. A részletes felmérés végrehajtott az ország 29 vármegyéjében, köztük Baranya, Tolna és Somogyvármegyében is.

TÁVIRATOK.

— **A Dreyfus-per revíziója elhatározva.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) **A minisztertanács mai ülésén elhatározta a Dreyfus-pör revízióját,** megbízva *Sarrien* igazságügyminisztert ezen határozat hivatalos publikálásával és az intézkedések sürgős megtételével. Beszélük, hogy a kormány táviratilag elrendelte, hogy *Dreyfussal* az Ördögzigeten, míg a kiküldött hadihajó érte jön, ne bánjanak szigoruan. **E hó végével Dreyfust Párisba várják.**

— **Alaptalan rémhírek.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Legújában az olasz trónörökös ellen intézett állítólagos merényletről s tömeges elfogatásokról keltek szárnyra rémhírek. Ezeket most Rómából megcáfolják. Nem igaz, hogy

a trónörökös ellen merényletet terveztek. A trónörökös bécsi utazásával kapcsolatban tettek ugyan széleskörű óvintézkedéseket, de letartóztatások nem történtek.

— **Hajsza az anarchisták ellen.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Tizzi* anarchistát St-Veitban letartóztatták, de társát: *Cavigliót* nem sikerült kinyomozni.

— **A Dreyfus-per revíziója.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Párisi lapok egybehangzóan jelentik, hogy *Sarrien* igazságügyminiszternek eltökélt szándéka bizottságot kiküldeni, mely a Dreyfus-per újrafelvételével foglalkozzék. Hire jár, hogy *Thyéle* és *Marnejois* miniszterek lemondanak.

Laptulajdonos Felelősszerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
 TAIKS JÓZSEF
 kiadó.

Hirdetések.

Teljesen jókarban levő, gömbölyű kosarú

borsajtókat

jutányosan elad

Erreth János

szőlő kezelőse

Pécsett, Kossuth-Lajos-u. 7. sz.

A mohácsi járás fősolgabírája.

9574. sz.
 kig 1898

Pályázati hirdetmény.

A Baranyavármegye mohácsi járásába bekebelezett Maiss községben rendszerezett és lemondás folytán megüresedett

községi orvosi állásra

ezenel újrapályázatot hirdetek.

A javadalmazás évi **500 frt fizetés**, az orvos lakásán adott tanácsért és segélyért vénnyel együtt **30 krnyi**, a község határában nappali látogatásért vénnyel együtt **50 krnyi**, éjjeli látogatásért vénnyel együtt **80 krnyi**, halott kémlelésért **30 krnyi** díj szedhető; 7 éven aluli gyermekek után e díjnak fele jár; mégis az orvos lakásán csakis **30 kr.**, nagyobb sebészeti műtétekért a felekkel való egyezés szerint díjaztatik.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy erkölcsi bizonyítvánnyal az 1883: I. t. cz. 9. §-ában megszabott orvostudói oklevéllel felszerelt kérvényeiket **hozzám f. é. szeptember 28-áig bezárólag**, amennyiben szolgálatban vannak fölöttes hatóságaik útján különben közvetlenül adják be.

A választást **f. é. október hó 5. napjának d. e. 10 órájakor** fogom Maiss községben a község házában megejtetni.

Kelt Mohácson, 1898. szeptember 12.

Szinkovich Károly
 fősolgabíró.

Azonnal eladó vagy bérbeadó.

125 waggon acél bányasin, folyóméterenként 5—12 kg. súlyig.
 2000 folyóméter szállítható vágány 60 mm. magas, 5 kg. nehéz sinekből acéltalpakra szerelve, 500 mm. nyomtávolság.
 150 darab szekrénykocsi 2 kbm. úrtartalommal, 760 mm. nyomtávolságban, kő, répa, vagy más tárgyak szállítására.
 25 drb szekrénykocsi 1³/₄ kbm. úrtartalom, 760 mm. nyomtávolság, vasaljazattal, kő, répa és más tárgyak szállítására.
 200 drb buktató kocsi ³/₄ kbm. úrtartalommal, 600 mm. nyomtávolságban, föld, homok és más tárgyak szállítására.
 8 darab mozdony 760 mm. nyomtávolságban, 30—50 HP. 2 és 3 csatlós.
 3 darab mozdony szabványos nyomtávolságban.

Ezen tárgyak nagyobb része a transversalis műépítésnél az alföldön voltak bérletben és az építési helyeken jelenleg megtekinthetők.

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, Felső-erdősor 24. sz.
 (Andrássy-ut sarkán.)

Vegyes asztali és muskatály

SZŐLLŐ

5 klg.-tól felfelé megrendelhető:

Vegyes spanyol szőlő klg.-ként	35 kr.
Vegyes asztali „ „	40 kr.
Muskatály „ „	50 kr.

Kindl Ferencznél

NEPOMUK-UTCZA 33. SZÁM

vagy

OROSZY SÁNDOR

udvari cukrászdájában Pécsen.

Csász és kir. udv. szállító.

Kizárólagos szabadalom.

!! Egy kísérlet elég !!

EXSICCATOR

de Ritter.

Fontos földbirtokosoknak, háztulajdonosoknak, szőlőbirtokosoknak, gyárosoknak, börgyáraknak stb. **Mindennemü penészgombát és faldnedvességet gyökeresen kiirt,** úgy, hogy ezek többé nem kerülhetnek felszínre. **10.000 elismerés!** Ezen szer a kontinens minden hasonló szerét felülmúlja.

Ismertetés ingyen.

Iroda: Bécs, III. Parkgasse 10.

UNIV. MED.

Dr. GÁL JENŐ

fogspezialista, fogműtő.

Lakik: Széchenyi-tér, a takarékpénztár új palotájában.

☞ Rendel d. e. 9—12-ig, d. u. 2—6 óráig. ☜

Tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a hazai, mint a külföldi egyetemeken elsajátított módszer szerint a modern technika vívmányainak felhasználásával készít jótállás mellett: arany, platin-arany, porcellán, üveg, ezüst, rézamalgam és cementplombákat, kautschuk és fémbe foglalt fogsorokat, korona- és hidmunkákat, különböző stiftfogakat, obturatorokat, helyettesít reszelt állkapcsokat, kijavit igazítógépezetekkel hibásan álló fogakat stb.

Foghúzás kéjgázzal és a nélkül.

HIRDETMÉNY.

A helybeli m. kir. honvéd hadapródiskolai építkezésünktől nagyobb mennyiségű állás, palló, gömbölyű és faragott épületfa

jutányos árakban kisebb részletekben is eladó, a Szigeti-országuton lévő rakhelyünkön.

Neuschlosz Ödön és Marcel
 építési vállalat.

☞ Fogműterem!

Mesterséges fogak, aranyból, vulkanit és celluloidból 2 frt darabja.
Mindennemü plombok, obturatorok.

Foghúzás fájdalom nélkül!

Girardi József,

Apáca-utca 19. (saját házában.)

Előnyös bútorbevásárlási forrás!

T. cz.

A nagyérdemü közönség szives tudomására hozom, hogy

asztalos üzletemet

rövid időn belül végleg feladom, miért is a raktáromban levő kifogástalanul készült szép **bútoraimat** a lehető legjutányosabb árban eladom.

Raktáromban kaphatók: ebédlő és hálószoba bútorok, úgy díszes asztalok, ágyak, szekrények, székek s más bútorok, úgy fényezett mint fénymázosak.

Bútoraim mind újak s kiváló szolidsággal készítvék. Kérem a vásárló közönség szives látogatását s vagyok

teljes tisztelettel

Miszury József,

bútorasztalos,

Kossuth Lajos-u. 17. sz.